

ČESKÉ PRÁVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOSLOVENSKÝCH.

ŘÍDÍ PROF. Dr. EM. SVOBODA S KRUHEM REDAKČNÍM.

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE-II. VÁCL. NÁM. 28. — PŘEDPLATNÉ ROČNĚ 40 K I S POŠTOVNÍ ZÁSILKOU — JEDNOTLIVÉ ČÍSLO 4 K.

ROČNÍK V.

V PRAZE, V LISTOPADU 1923.

ČÍSLO 6.

Dr. VÁCLAV SVOBODA:

K otázce „ohrožené justice“.

V poslední době pronikají do veřejnosti hlasy nepříznivě kritizující poměry v našem soudnictví. Z odborných listů (viz články: v České advokacii od Dra Polana, v Právniku od prof. Dra Hory, v Soudcovských listech) přejímají zprávy o neutěšených těchto poměrech denní listy, jež ve snaze pomoci stavu mnohdy spíše ublíží, ježto generalisující jednotlivé případy ohrožují naše soudcovstvo v jeho dobré pověsti. Jest proto nutno gravamina stavu soudcovského vždy a všude zdůrazňovati a pečovati o nápravu, ježto otázka tohoto stavu se týkající jsou otázkami celostátními. Řádné důvěry všeho občanstva požívající soudnictví jest základním pilířem státu. Jako správa státu musí sloužiti všem, tak jest bezpodmínečně nutno, aby výkon moci soudcovské byl naprosto nestranný, plnící přes všechny nahodilé překážky mnohdy uměle vyvolané svoji ideální povinností: »hledání absolutního práva«.

Nutno zdůrazniti, že náš stav soudcovský této povinnosti vždy skvěle dostál a v budoucnosti jistě také do stojí.

Avšak nutnou praemissou pro tento závěr jest, aby soudcovský stav požíval té vážnosti, jaké požívá v zemích západních, aby byl skutečným soudcem, na němž jest chrániti jako trestní soudce ohrožené zájmy lidské společnosti a jako civilní soudce chrániti ohrožené zájmy jednotlivce. Proto soudce musí požívat ve státě výmínečného postavení a jako orgán ideální spravedlnosti požívat absolutní hospodářské a sociální neodvislosti. To znamená, že za svoji práci konanou pro stát a lidskou spořádanou společnost musí býti řádně odměněn a nelze proto pro jeho odměnu použití zásad platných pro jiná odvětví státních úřadů. Snahy k tomuto cíli směřující nelze proto považovati za rušení solidarity všech kategorií státních zaměstnanců. V kulturních státech stav soudcovský požívá v tomto směru zvláštních výhod, jež odpovídají jeho internacionálnímu působení.

Správa justiční z důvodů celostátních a lidských má o tuto nezávislost se postarati. Jest potěšitelný zjev v našem státním životě, že všechny politické strany bez rozdílu jsou přesvědčeny o tomto výmínečném úkolu soudů a důležitosti jich pro stát, ale nutno zdůrazniti, že

oba tito činitelé omezují se doposud jen na platonické osvědčování své lásky k tomuto stavu.

Druhou nutnou praemissou pro uvedený závěr jest uskutečnění soudcovské pragmatiky. Tato otázka jest otevřenou ranou na těle naší justice a nelze naléztí rozumových důvodů, proč justiční správa za pět let nena-lezla času prosaditi její uskutečnění. Nelze se pak diviti oně zatřpklosti, jež dýše z každé řádky odborných soudcovských listů, stane-li se jen zmínka o této ožehavé otázce. Soudcovský stav má přec v Národním Shromáždění svého zástupce r. v. z. s. Dra Matouška, na něhož nutno s celou vážností apelovati, aby v této věci podnikl potřebné kroky a jistě bude podporován všemi stranami. Při každé vhodné příležitosti musí interessenty býti voláno Katoňské »Ceterum«.

Třetí praemissou jest povinnost státní justiční správy dbáti jednak o potřebný výtečně kvalifikovaný dorost soudcovský a v neposlední řadě o zapracovaný, pro věc zaujatý a ochotný pomocný personál. Nelze přece podceňovati jak státní tak zkoušky přísné na universitě právníky skládané. Kdo s nevážností mluví o těchto zkouškách, jak v poslední době několikrát bylo lze v denních listech čísti, ten odnímá justiční správě jediné kritérium, jež má pro posouzení způsobilosti kandidáta soudcovského stavu při přijetí; vedle toho odnímá mladému dorostu snahu, pokud možno, nejvíce teoretických znalostí před vstupem do praktické služby si získati.

Otázka pomocného personálu pro soudce není pak menší důležitosti než ostatní. Bez svědomitého pomocného personálu nemůže žádný soudce ve svém povolání věnovati se cele svému úkolu. Personál ten musí býti důkladně u s v é h o s o u d c e zapracovaný a nelze proto schvalovati neustálé přesazování z místa na místo neb z referátu do referátu, povolávání na Slovensko atd. Personál ten býval dlouhá léta na jediném místě a k tomuto systému musí se justiční správa opětně vrátiti přes to, že podobné ponechávání na jednom místě jest v dnešních dobách velmi málo populární. Kdo zná komplikovanou agendu rejstříkovou a lhůtní u soudu, musí mi dáti za pravdu. Bez takového personálu jsou soudní akta registratury zásobárnami mrtvé makulatury.

Lze dle posledních zpráv z ministerských konferencí doufati, že všechny tyto otázky v zájmu státu budou příznivě v nejkratší době vyřízeny.